

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Regeringen har sammen med partierne bag folkeskoleloven (Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti) siden aftalen om fornyelse af folkeskoleloven fra november 2002 gennemført en række ændringer af folkeskoleloven, fortrinsvis rettet mod indholdet i folkeskolens opgaver med henblik på at forbedre det faglige niveau. De gennemførte tiltag udgør et godt afsæt for den videre udvikling af folkeskolen, men for at målene kan nås, er der behov for tage yderligere initiativer. Med dette lovforslag rettes opmærksomheden mod rammerne for styrelsen af folkeskolen.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med lov nr. 572 af 9. juni 2006 om ændring af lov om folkeskolen (Præcisering af folkeskolens formål, ekstra timer i dansk og historie, elevplaner, offentliggørelse af landsresultater af test, præcisering af det kommunale ansvar samt etablering af nyt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen). Loven pålægger bl.a. kommunalbestyrelsen en forpligtelse til i en årlig kvalitetsrapport at tage stilling til status for kommunens skolevæsen og til i tilfælde af konstateret dårlig kvalitet på en skole at udarbejde en handlingsplan med henblik på at forbedre det faglige niveau. Formålet med kvalitetsrapporten er gennem tilvejebringelse af dokumentation om det kommunale skolevæsen at styrke kommunalbestyrelsens mulighed for at varetage sit ansvar for folkeskolen.

2. Lovforslagets indhold

Driften af folkeskolen er en kommunal opgave, og det er derfor kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for folkeskolen. Der må ikke være tvivl om, at det således er den enkelte kommunalbestyrelse, som har det endelige ansvar for undervisningen i folkeskolen.

Kommunalbestyrelsen har i mange kommuner udvist stor tilbageholdenhed med at give instruktion til de enkelte skoler. Dette fremgår bl.a. af en rapport fra Danmarks Evalueringsinstitut om kommunalbestyrel-

sernes kvalitetssikring af folkeskolen fra juni 2005. Det er hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen giver et stort spillerum til skolebestyrelser og skoleledere. Det kan dog være et problem, hvis kommunalbestyrelsens tilbageholdenhed skyldes et fejlagtigt indtryk af, at muligheden for at styre folkeskolen er mere begrænset, end det faktisk er tilfældet, nemlig hvis dette afholder kommunalbestyrelsen fra at styre i tilfælde, hvor det er velbegrundet.

Undervisningsministeriet har foretaget en vurdering af behovet for at præcisere bestemmelserne i folkeskoleloven om ansvarsforholdene for kommunalbestyrelse, skoleleder og skolebestyrelse. Denne vurdering har afdækket, at folkeskoleloven indeholder en række uklarheder vedrørende den konkrete ansvars- og kompetencefordeling mellem kommunalbestyrelse, skolebestyrelse, skoleleder og lærere.

Folkeskoleloven opregner f.eks. i § 40, stk. 2, en række beslutninger, der træffes af kommunalbestyrelsen. Men det er usikkert, om der skal slutes modsætningsvis herfra, således at kommunalbestyrelsen er afskåret fra at træffe andre beslutninger end de anførte. Tilsvarende giver det anledning til tvivl, når lovens § 40, stk. 1, foreskriver, at kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen, fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed samt fører tilsyn med skolerne. Formuleringerne kan give grundlag for en antagelse om, at der er beslutninger inden for disse mål og rammer, som kommunalbestyrelsen ikke kan beskæftige sig med. Anvendelse af udtrykket »tilsyn« antyder, at kommunalbestyrelsens rolle er begrænset til at være tilsynsførende, hvilket ikke harmonerer med, at kommunalbestyrelsen er ansvarlig for folkeskolen. Herudover er der en række eksempler på, at loven tillægger »skolen« eller »den enkelte skole« som sådan beføjelser og pligter. Det er i en række tilfælde uklart, om der med anvendelsen af ordet skole sigtes til skolens leder eller til lærerne eller eventuelt til lederen og læreren i forening, og om hensigten har været at afskære kommunalbestyrelsens kompetence på de nævnte områder. Der er grund til at antage, at netop disse usikkerhedsmomenter har været